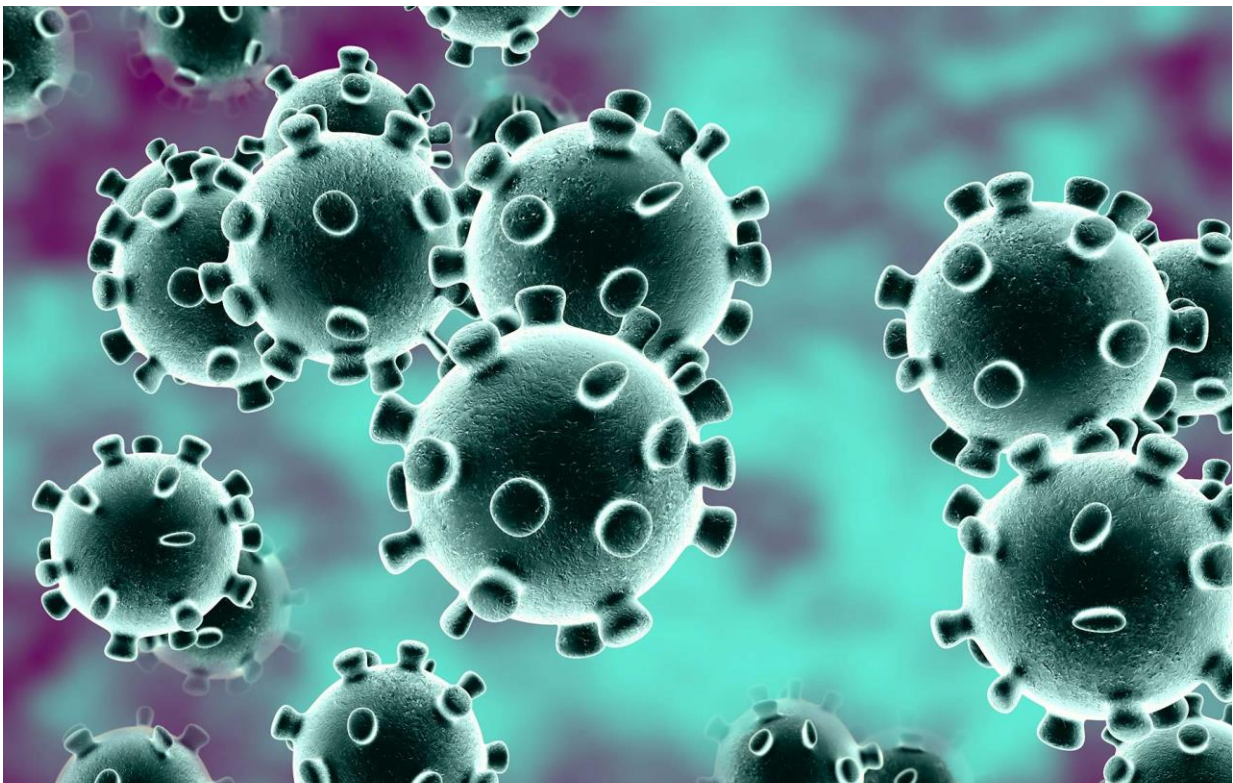

Pandemiplan Vännäs kommun

PLAN	Datum för beslut: 2009-05-04, § 81
Kommunstyrelseförvaltningen	Reviderad: 2020-04-07 kommundirektör
Beslutsinstans: Kommunstyrelsen	Giltig till:

vännäs

Kommunstyrelseförvaltningen
Kansliavdelningen

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1	<i>Lagstiftning – Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) .....</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Kommunövergripande planering .....</i>	<i>4</i>
1.2.1	<i>Samhällets mål vid en pandemi .....</i>	<i>5</i>
2.	Bakgrund	6
3.	Rekommendationer	7
3.1	<i>Beräkningar .....</i>	<i>7</i>
3.2	<i>Samhällsviktig verksamhet .....</i>	<i>7</i>
3.2.1	<i>Kontinuitetsplanering .....</i>	<i>7</i>
4.	Hantering av pandemi i Vännäs kommun	8
4.1	<i>Allmänt .....</i>	<i>8</i>
4.2	<i>Stabsläge .....</i>	<i>8</i>
4.3	<i>Information .....</i>	<i>8</i>
4.4	<i>Samverkan .....</i>	<i>9</i>
4.5	<i>Vård och omsorg .....</i>	<i>9</i>
4.6	<i>Barn och utbildning .....</i>	<i>9</i>
4.7	<i>Infrastruktursavdelningen samt miljö- och byggavdelningen .....</i>	<i>9</i>
4.8	<i>IT och telefoni .....</i>	<i>10</i>
4.9	<i>Myndighetsutövning .....</i>	<i>10</i>
4.10	<i>Personalbemanning .....</i>	<i>11</i>
4.11	<i>Hantering av avlidna .....</i>	<i>11</i>
5.	Vaccin och antivirala läkemedel	11
5.1	<i>Vaccination .....</i>	<i>11</i>
5.2	<i>Antivirala läkemedel .....</i>	<i>12</i>
6.	Översyn av pandemiplan	12

upplevelsenära.

1. Inledning

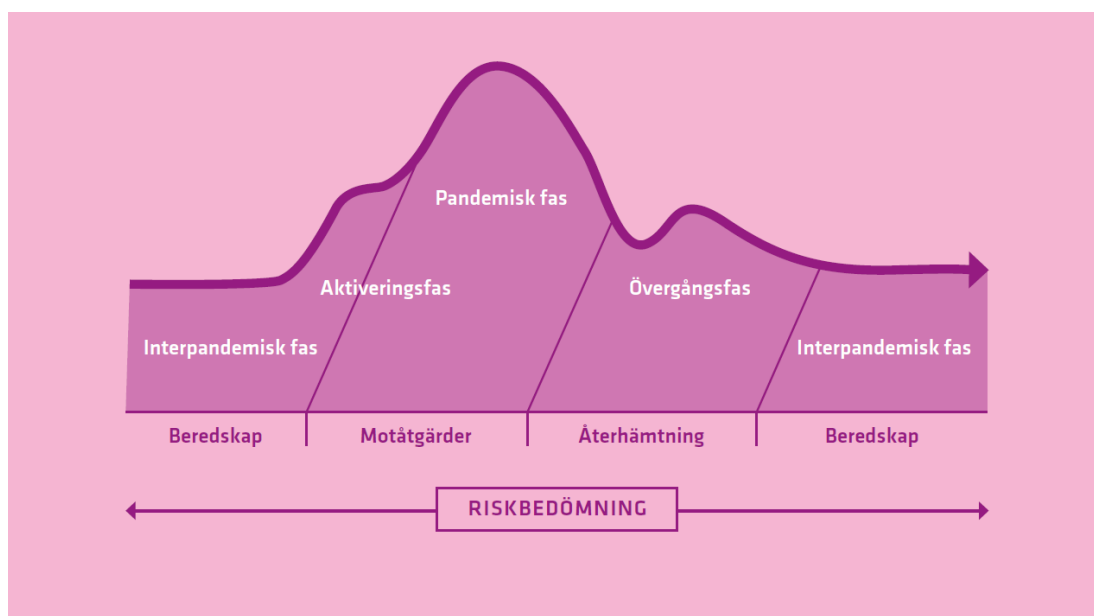
Denna plan är framtagen för att utgöra ett underlag vid hanteringen av en pandemi. Planen är uppdelad i två delar. I den första delen beskrivs kort vad en pandemi är samt vilket utfall av insjuknade som kan förväntas. I den andra delen beskrivs till vissa delar hur en pandemi i kommunen kan hanteras.

1.1 LAGSTIFTNING – LAG OM KOMMUNERS OCH LANDSTINGS ÅTGÄRDER INFÖR OCH VID EXTRAORDINÄRA HÄNDELSER I FREDSTID OCH HÖJD BEREDSKAP (2006:544)

Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap anger att alla kommuner och landsting är ålagda att genomföra förberedelser för att hantera extraordinära händelser.¹ Inför varje mandatperiod ska en plan fastställas för hur extraordinära händelser ska hanteras i kommunen. En pandemi är att betrakta som en extraordinär händelse.

1.2 KOMMUNÖVERGRIPANDE PLANERING

Den övergripande pandemiplaneringen utgår från Världshälsoorganisationens (WHO) faser för att visa hur stor risken är för en viss smitta att spridas:

Aktiveringsfasen inleds när spridningen av ett virus med pandemisk potential har identifierats bland människor. Om det nya viruset får en global spridning övergår

¹ Med en extraordinär händelse åsyftas avviker från det normala, en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner, ett omfattande hot mot mänskliga värden, egendom eller miljö och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.

det till pandemisk fas. Övergångsfasen inleds när globala eller regionala riskbedömningar fastställer att åtgärderna mot den pandemiska influensan kan börja trappas ner. Den interpandemiska fasen är tiden mellan pandemier.

1.2.1 Samhällets mål vid en pandemi

De övergripande målen med pandemiarbetet är att

- Minimera dödligheten och sjukligheten i befolkningen
- Minimera övriga negativa konsekvenser för individen och samhället

Olika strategier för att nå dessa mål är medicinska och icke-medicinska åtgärder samt kommunikationsinsatser.

Vännäs kommuns målsättning blir ett förtydligande av samhällets mål och anpassas efter rådande omständigheter. Men grunden ligger i att platta till kurvan så att sjukvården kan hantera de som behöver sjukhusvård.

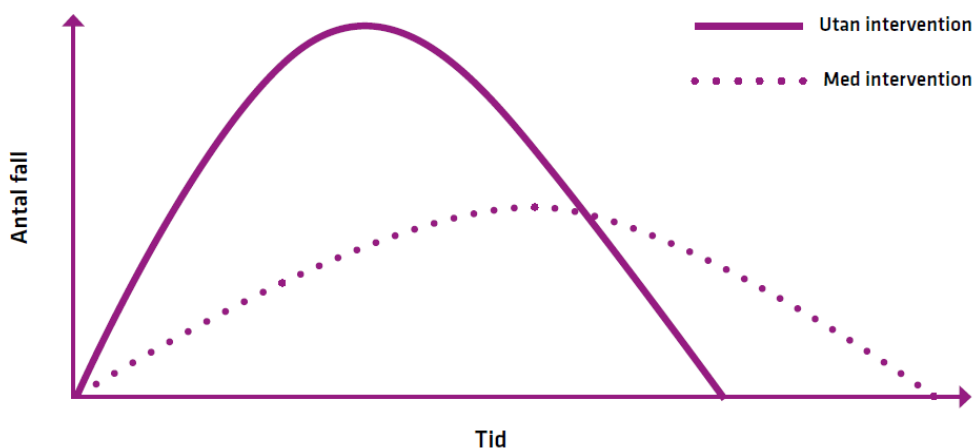

Bild 2. Pandemins förlopp med och utan intervention

2. Bakgrund

En pandemi är när en infektionssjukdom sprids över stora delar av världen och drabbar en stor andel av befolkningen i varje land. Folkhälsomyndigheten har i sin vägledning fokuserat på influensapandemier.

Ett antal pandemier har inträffat under 1900-talet; Spanska sjukan, 1918-19, Asiaten, 1957, Hong Kong, 1968 och Svininfluensan 2009. Man vet att det kommer att bryta ut fler pandemier men inte när. Erfarenheter från tidigare pandemier visar att det som utmärker en situation med pandemi jämfört med många andra allvarliga störningar är att:

- det är en smittsam sjukdom. Varje fall genererar nya fall, vilket innebär att situationen försvåras gradvis.
- ett stort antal människor insjuknar.
- hälso- och sjukvård samt kommunal omsorg utsätts för mycket stor belastning under en längre tid, samtidigt som personalen utsätts för smitta.
- alla arbetsplatser kommer att drabbas av personalbortfall, vilket ger problem i många verksamheter.
- hela landet kan drabbas samtidigt liksom stora delar av vår omvärld.
- pandemin kan pågå under flera månader samt återkomma i en eller flera vågor.
- om många blir allvarligt sjuka kan stor oro sprida sig i samhället och påverka människors handlingsmönster.
- svårigheter att upprätthålla verksamheter, minskad handel och minskat resande med mera kommer att påverka ekonomin.

En pandemi kommer således att medföra flera olika typer av problem och det är därför angeläget att samhällets alla aktörer förbereder sig på att minska effekterna av de påfrestningar som kan uppstå. Det är särskilt viktigt för dem som bedriver samhällsviktig verksamhet. Men även för andra kan det vara angeläget utifrån förtroende hos kunder och anställda, ekonomiska aspekter m.m.

I händelse av att en pandemi når kommunen kommer höga krav att ställas på den kommunala hälso- och sjukvården då man räknar med att flertalet skall kunna vårdas i särskilt eller ordinärt boende. Inventering av tänkbara vårdplatser samt personalbemanningen är viktiga frågor. Vännäs kommun svarar ytterst för hemsjukvården och har, tillsammans med Folkhälsomyndigheten och regionen, det övergripande ansvaret för hanteringen av en pandemi.

3. Rekommendationer

Det är svårt att förutse hur nästa pandemi kommer att se ut och den kan starta var som helst och när som helst. Det är dessutom inte möjligt att på förhand förutse:

- Graden av smittsamhet
- Eventuell korsimmunitet hos befolkningen
- Vilka grupper som drabbats mest, hur stor andel av befolkningen som blir allvarligt sjuka och hur många som dör
- Effekten av medicinska och icke-medicinska åtgärder.

Pandemin kan antas nå en kulmen under vecka två och tre vilket innebär att myndigheter, organisationer samt företag bör planera för att upp till 50 procent av de anställda kan vara frånvarande de veckorna. I planeringen bör man dock ta hänsyn till att sjukdomen sannolikt inte kommer att drabba samhället likformigt. Under en viss tid kan en betydligt större andel av arbetsstyrkan vara frånvarande i vissa grupper.

3.1 BERÄKNINGAR

Som underlag till olika aktörers beredskapsplanering för en pandemi har folkhälsomyndigheten simulerat ett antal scenarier och olika åtgärdsstrategier. Simuleringarna finns som bilaga 1 *Simulerade pandemiscenarier* tagen ur *Hur vi förbereder oss – ett kunskapsunderlag*.

3.2 SAMHÄLLSVIKTIG VERKSAMHET

Stödet från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har bland annat handlat om att identifiera och beskriva samhällsviktig verksamhet, utöver sjukvården, vid en pandemi. När man talar om samhällsviktig verksamhet avses verksamhet som är nödvändig för att samhället ska fungera och för att säkra medborgarnas liv och hälsa.

3.2.1 Kontinuitetsplanering

Vid en pandemi ska den samhällsviktiga verksamheten genomföra en kontinuitetsplanering. Vägledning och hjälpmedel finns på MSBs hemsida. www.msb.se

Operativ förmåga

Den operativa förmågan är samhällets förmåga att aktivt och uthålligt motverka eller lindra de problem som en epidemi orsakar, samt upprätthålla en beredskap för operativa insatser för andra slags händelser som kan inträffa under influensaperioden. Viktiga verksamheter inom den operativa förmågan är bland annat verksamheter som:

- äldreomsorg
- psykosocial omsorg
- renhållning
- verksamhet inom trossamfunden och begravningsbyråerna
- räddningstjänst
- polisväsende och annan verksamhet inom området säkerhet och bevakning

Minskad sårbarhet

En minskad sårbarhet handlar om infrastrukturens förmåga att motstå störningar. Att identifiera samhällsviktig verksamhet är av stor vikt för den kommunala kris-hanteringen. Till den samhällsviktiga infrastrukturen räknas bland annat:

- värme- och vattenförsörjning
- elförsörjning
- telekommunikationer
- IT-infrastruktur
- distribution av radio- och teve
- trafik- och transportsystem
- bränsleförsörjning
- finansiella sektorn, främst betalningssystemet och Försäkringskassan
- barnomsorg för barn som har föräldrar som arbetar inom samhällsviktig verksamhet

4. Hantering av pandemi i Vännäs kommun

4.1 ALLMÄNT

Nedan beskrivs några av de åtgärder som kan bli nödvändiga vid en pandemi. Samtliga åtgärder får ett bättre resultat vid en pandemi om det planerats och förberetts innan.

En pandemi i kommunen ska hanteras med utgångspunkt i ansvars-, likhets- och närhetsprincipen.

1. *Ansvarsprincipen*: Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden skall ha motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer.
2. *Likhetsprincipen*: En verksamhets organisation och lokalisering skall så långt som möjligt överensstämma i fred, kris och krig.
3. *Närhetsprincipen*: Kriser skall hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

4.2 STABSLÄGE

I händelse av pandemi kommer kommunens krisplan att aktiveras och kommunen kommer att gå upp i stab. Det innebär att kommunchefen samlar förvaltnings-, gymnasie- och bolagschefer tillsammans med kommunikatör och beredskapssamordnare. Beroende på riskgrupper så medverkar medicinskt ansvarig sköterska (MAS) eller skolhälsovården.

Blir belastningen på samhällsviktiga funktioner för stor kan ordförande i krisledningsnämnden besluta att nämnden ska aktiveras.

4.3 INFORMATION

En utbruten pandemi kommer att ställa krav på att kommunen tar ett kraftfullt initiativ i kommunikationen med medborgarna. Den externa informationen måste nå fram till medborgaren och vara tydlig. Likväl måste den interna informationen samordnas. Informationen måste samordnas med både länsstyrelsen och regionen.

4.4 SAMVERKAN

Samverkan är viktigt och ska ske både internt och externt. Intern samverkan styrs av fastställda rutiner för kommunens krisledning medan extern samverkan sker via staben och för ändamålet upparbetade kanaler. Samverkan externt kommer att behöva genomföras med regionen, smittskyddsläkaren, länsstyrelsen, Norrlands universitetssjukhus (NUS), grannkommunerna, Frivilliga resursgruppen (FRG) m.fl.

4.5 VÅRD OCH OMSORG

Man räknar med att en stor del av vårdpersonalen kommer att vara borta från arbetet på grund av sjukdom då dessa grupper blir mer utsatta för kraftig exponering av t.ex. influensavirus än befolkningen i allmänhet. Det kommer troligen att råda brist på vaccin, antivirala medel och sjukvårdsplatser.

Åtgärder som kan vidtas inom kommunens omsorg kan till exempel vara att stänga dagverksamheter inom äldre- och handikappomsorgen dels för att minska smittrisk, men också för att frigöra personal och lokaler.

Informationsvägar kan behöva skapas för att minska pressen på den öppna vården och hemsjukvården genom att skapa rutiner för telefonkontakter och rådgivning.

Kommunens hälso- och sjukvård har ett ansvar för att hålla ett visst lager av skyddsutrustning och långärmade förkläden samt stänkskydd. Utrustningen ska regelbundet genomgå hållbarhetskontroller.

4.6 BARN OCH UTBILDNING

Generellt sett kommer kommunens verksamheter inom barnomsorg och utbildning sträva efter att prioritera de lägre åldrarna vad gäller personaltäthet. En större sjukfrånvaro torde drabba elever och barn inom barnomsorgen i lika stor utsträckning som lärare och annan personal. I händelse av en ohållbar personalbrist omfördelas befintlig personal till de yngre åldersgrupperna (för att friska föräldrar inte ska behöva stanna hemma från jobben) och hela eller delar av gymnasieskolan och grundskolan kan komma att stängas.

4.7 INFRASTRUKTURSAVDELNINGEN SAMT MILJÖ- OCH BYGGAVDELNINGEN

Geografiska Informationssystem kommer med säkerhet vara ett kraftfullt hjälpmedel vid den påfrestning kommunen ställs inför vid en utbruten pandemi. Kartsystemhanteringen kommer därför vara en högt prioriterad verksamhet på Kommunstyrelseförvaltningen. Miljö- och byggavdelningen har dessutom en viktig del såsom tillsynsmyndighet bland annat gällande hygien och livsmedelskontroll.

Vad gäller kommunens vatten- och avloppsverksamhet finns goda möjligheter att bedriva denna med en personalfrånvaro på omkring 50 %. Möjligheter för personal att arbeta hemifrån med rådgivning via telefon och e-post finns också.

Externa verksamheter som är viktiga för VA-verksamheten är:

- Tele, IT och kommunikation
- Elförsörjning (reservkraft finns)
- Labbtjänster
- Kemikalieleveranser
- Drivmedelsförsörjning
- Värmeförsörjning

4.8 IT OCH TELEFONI

Många av kommunens verksamheter är beroende av ett fungerande IT-stöd för att kunna upprätthålla sin verksamhet. I en krissituation kommer IT-enheten att prioritera kommunikationssystemen och de samhällsviktiga systemen, d.v.s. vatten/ avlopp, vård- och omsorg. Ekonomisystemet kan, beroende på händelseförloppet, eventuellt prioriteras bort.

Kommunen fungerar även som bredbandsleverantör till flera företag som bedriver samhällsviktig verksamhet, fortsatt leverans är därmed av stor vikt vid en pandemi.

4.9 MYNDIGHETSUTÖVNING

I varje kommun ska en krisledningsnämnd finnas. I Vännäs kommun fungerar kommunstyrelsens AU som krisledningsnämnd. Ordföranden i krisledningsnämnden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och beslutar i sådana fall att så ska ske. Fram till dess hanteras samhällsstörningen av en stab enligt krisledningsplanen. Ordföranden i krisledningsnämnden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe.

Enligt 2 kap, 4 § i lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544), får krisledningsnämnden fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen eller regionen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

Krisledningsnämndens beslut ska anmälas vid närmast följande fullmäktigesammanträde. Fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för denna.

4.10 PERSONALBEMANNING

Under en kortare period, två - tre veckor, kan en och samma grupp ha beredskap. Detta innebär att den minsta bemanningen utan att säkerhetsnivån förändras är en tredjedel av den normala. Detsamma gäller för räddningstjänstens befälsfunktion, Räddningschef i Beredskap (RCB). På lite längre sikt behövs en personalstyrka på 2/3 av normalt.

För att lösa personalbemanningen kan en förfrågan sändas ut samt vid behov avtal tecknas med frivilliga som kan rycka in vid extraordinära händelser. Dessa kan vara personal som arbetat inom äldreomsorgen de senaste fem åren. Andra tänkbara resurser är de frivilligorganisationer som finns inom kommunen såsom POSOM, Frivilliga resursgruppen (FRG) och Vännäs krisforum. Omfördelning av personal över förvaltningsgränserna ska i största möjliga utsträckning tillämpas. Befintlig personal ska koncentreras till verksamheter som inte kan stängas.

Även annan personal kan behöva kontaktas, till exempel brandmän som slutat sin tjänst men som bor kvar i kommunen. Dessa kan vara lämpliga för andra arbetsuppgifter som inte kräver vårdutbildning till exempel vid omflyttningar.

- I händelse av en pandemi svarar respektive förvaltnings-/verksamhetschef för bemanningen inom sitt verksamhetsområde.
- Anställdas arbetskyldighet omfattar dels vad som framgår av det enskilda anställningsavtalet dels övriga skyldigheter som är förenade med anställningen. De fackliga organisationerna ska i god tid underrättas om krisläget för att förklara eventuella brister i arbetsrätten.
- Arbetsgivaren har rätt att tillfälligt förflytta arbetstagare, som ex vid en pandemi, till arbeten som denne har kompetens för och som normalt ingår i kommunens verksamhet.
- Verksamhetschef kan kontakta tidigare anställda som kan vara aktuella och lämpliga för tidsbegränsad anställning vid till exempel en pandemi.

4.11 HANTERING AV AVLIDNA

För hanteringen av avlidna krävs samverkan med begravningsväsendet. Beroende på antalet avlidna i förhållandet till begravningsväsendets totala antal kylrum måste kanske också andra typer av kylrum användas.

5. Vaccin och antivirala läkemedel

5.1 VACCINATION

Grundprincipen för prioritering av vaccination är att de personer som löper störst risk för ett allvarligt sjukdomsförlopp prioriteras.

Följande prioriteringslista är utarbetad av Folkhälsomyndigheten men den kan variera något utifrån hur respektive pandemi drabbar befolkningen:

1. Speciella medicinska riskgrupper utifrån pandemins sjukdomsförlopp
  - Personer med hjärt- lungbesvär eller annan bakomliggande sjukdom
  - Gravida kvinnor
  - Barn mellan 6-23 månader
  - Personer över 65 år
2. Sjukvårdspersonal som antas kunna komma i nära kontakt med smittade på t.ex. akutmottagningar och infektionskliniker
3. Övrig sjukvårdspersonal och kommunal vårdpersonal
4. Övrig personal inom samhällsviktig verksamhet
5. Hushållskontakter till riskpatienter
6. Förskolebarn och skolbarn som inte ingår i annan riskgrupp
7. Friska personer mellan 18-64 år

Information kring vaccination distribueras från den regionala sjukvårdsledningen på regionen. Företagshälsovård samt ordinarie mottagningar vaccinerar enligt ovanstående direktiv. Beslut om eventuellt andra prioriteringar vid en bristsituation tas i den regionala sjukvårdsledningen på landstinget.

5.2 ANTIVIRALA LÄKEMEDEL

Behandling med antivirala läkemedel ges främst till personer med hög risk för komplikationer eller allvarligt förlopp. Regionens expertgrupp ansvarar för att information om detta sprids.

Långtidsprofylax bör ges till nyckelbefattningar inom samhällsviktig verksamhet, d.v.s. verksamhet som kommunen under inga omständigheter kan stänga.

6. Översyn av pandemiplan

Kommunens pandemiplan ska fungera som ett levande dokument och revideras minst en gång per år. Ansvarig för denna uppdatering är kommunens beredskapssamordnare. Övriga förvaltningar har skyldighet att rapportera in eventuella förändringar till beredskapssamordnaren.